

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 64**“Για τη ρύθμιση των γραπτών συμβάσεων εργασίας των ιθαγενών εργατών”**

Η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, που συγκλήθηκε στη Γενεύη από το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και συνήλθε εκεί στις 8 Ιουνίου 1939, στην 25η σύνοδό της, Αφού αποφάσισε να αποδεχτεί διάφορες προτάσεις σχετικές με τη ρύθμιση των συμβάσεων εργασίας των ιθαγενών εργαζομένων, ζήτημα που αποτελεί το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διάταξης της συνόδου, Αφού αποφάσισε ότι οι προτάσεις αυτές θα λάβουν τη μορφή διεθνούς σύμβασης, Αποδέχεται σήμερα στις 27 Ιουνίου 1939 την παρακάτω σύμβαση, η οποία θα αναφέρεται ως Σύμβαση για τις συμβάσεις εργασίας (ιθαγενείς εργαζόμενοι), 1939.

Άρθρο 1.

Για τους σκοπούς αυτής της σύμβασης :

- α) ο όρος “εργαζόμενος” δηλώνει τον ιθαγενή εργαζόμενο, δηλαδή τον εργαζόμενο ο οποίος ανήκει στον ιθαγενή πληθυσμό ή εξομοιώνεται με τον ιθαγενή πληθυσμό ενός εδάφους το οποίο εξαρτάται από ένα Μέλος της Οργάνωσης, ή ανήκει ή εξομοιώνεται με τον ιθαγενή πληθυσμό που εξαρτάται από το μητροπολιτικό έδαφος ενός Μέλους της Οργάνωσης,
- β) ο όρος “εργοδότης” εφαρμόζεται, όταν δεν υπάρχει αντίθετη ένδειξη, σε κάθε δημόσια αρχή, άτομο, εταιρεία ή ένωση, είτε ιθαγενή είτε όχι.
- γ) ο όρος “νόμιμες διατάξεις” δηλώνει το νόμο και τους κανονισμούς που ισχύουν στο ενδιαφερόμενο έδαφος.
- δ) ο όρος “σύμβαση”, εφόσον συναντάται σ’ ένα από τα άρθρα που ακολουθούν το άρθρο 3, σημαίνει, όταν δεν υπάρχει αντίθετη ένδειξη, μία σύμβαση που πρέπει να καταρτίζεται υποχρεωτικά με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 2.

1. Η σύμβαση αυτή εφαρμόζεται σε κάθε σύμβαση εργασίας, σύμφωνα με τους όρους της οποίας ένας εργαζόμενος προσλαμβάνεται ως εργάτης χειρώνακτας στην υπηρεσία εργοδότη, έναντι αμοιβής σε χρήμα ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή.
2. Η αρμόδια αρχή μπορεί να εξαιρεί από την εφαρμογή της διεθνούς αυτής σύμβασης κάθε σύμβαση εργασίας σύμφωνα με τους όρους της οποίας προσλαμβάνεται ένας εργαζόμενος στην υπηρεσία ενός ιθαγενούς εργοδότη ο οποίος δεν απασχολεί εργαζομένους πάνω από κάποιο ορισμένο αριθμό ή δεν ανταποκρίνεται σε άλλο κριτήριο. Ο αριθμός και το κριτήριο ορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις.
3. Η διεθνής αυτή σύμβαση δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις μαθητείας οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ρήτρες για μαθητεία που περιέχονται στις νόμιμες διατάξεις.
4. Η αρμόδια αρχή μπορεί, εφόσον είναι ανάγκη, να εξαιρεί από την εφαρμογή της διεθνούς αυτής σύμβασης κάθε σύμβαση εργασίας, σύμφωνα με τους όρους της οποίας η μοναδική ή η κύρια αμοιβή που χορηγείται στον εργαζόμενο είναι το δικαίωμα κατοχής ή χρήσης γης που ανήκει στον εργοδότη του.

Άρθρο 3.

1. Κάθε σύμβαση εργασίας στην οποία εφαρμόζεται η διεθνής αυτή σύμβαση πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως :
  - α) είτε όταν καταρτίζεται για χρόνο ίσο ή μεγαλύτερο από 6 μήνες ή για αριθμό ημερών εργασίας που ισοδυναμεί με 6 μήνες,
  - β) είτε όταν προβλέπει όρους εργασίας οι οποίοι είναι φανερά διαφορετικοί από εκείνους που χρησιμοποιούνται για ανάλογη εργασία στην περιοχή της απασχόλησης.
2. Ο τρόπος με τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να δίνει τη συγκατάθεσή του σε σύμβαση εργασίας, πρέπει να καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις.
3. Εάν δεν έχει γίνει γραπτή κάποια σύμβαση η οποία θα έπρεπε υποχρεωτικά να καταρτισθεί εγγράφως, σύμφωνα με τους όρους της πρώτης παραγράφου του άρθρου αυτού, δεν έχει υποχρεωτική ισχύ παρά μόνο για τη μεγαλύτερη διάρκεια που είναι δεκτή για τις μη έγγραφες συμβάσεις.

Παρ' όλα αυτά, καθένα από τα μέρη έχει το δικαίωμα να καταρτίσει εγγράφως τη σύμβαση εργασίας οποτεδήποτε πριν από τη λήξη της περιόδου κατά την οποία είχε συναφθεί αυτή.
4. Εάν η παράλειψη του έγγραφου τύπου της σύμβασης οφείλεται στη θέληση ή στην αμέλεια του εργοδότη, ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να απευθυνθεί στην αρμόδια αρχή για να ακυρώσει τη σύμβαση και να απαιτήσει, αν συντρέχει περίπτωση, αποζημίωση.

Άρθρο 4.

1. Όταν δεν υπάρχει ρητή διάταξη στη σύμβαση, δεν συνάγεται ότι αυτή δεσμεύει την οικογένεια του εργαζομένου ή τα πρόσωπα που εξαρτώνται από αυτόν.
2. Ο εργοδότης πρέπει να είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση κάθε σύμβασης που καταρτίζεται από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο ενεργεί για λογαριασμό του.

Άρθρο 5.

1. Κάθε σύμβαση πρέπει να αναφέρει όλα τα σημεία, τα οποία, μαζί με τις νόμιμες διατάξεις, είναι αναγκαία για τον καθορισμό των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών.
2. Τα σημεία που πρέπει να μνημονεύονται στη σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνουν σε κάθε περίπτωση τα ακόλουθα :
  - α) το όνομα του εργοδότη ή της ομάδας εργοδοτών και , αν είναι δυνατό το όνομα της επιχείρησης και του τόπου της απασχόλησης,
  - β) το όνομα του εργαζομένου, τον τόπο πρόσληψης και, αν είναι δυνατό, τον τόπο καταγωγής του εργαζομένου και όλες τις υπόλοιπες λεπτομέρειες που είναι απαραίτητες για την πιστοποίηση της ταυτότητάς του,
  - γ) τη φύση της εργασίας,
  - δ) τη διάρκεια της απασχόλησης και τη μέθοδο υπολογισμού της διάρκειας αυτής,
  - ε) το ποσό του μισθού και τη μέθοδο υπολογισμού του ποσού αυτού, τον τρόπο και τις περιόδους πληρωμής, τυχόν προκαταβολές μισθών και τον τρόπο εξόφλησης των προκαταβολών αυτών,
  - στ) τους όρους του επαναπατρισμού,

ζ) τους τυχόν ειδικούς όρους της σύμβασης.

Άρθρο 6.

1. Κάθε σύμβαση πρέπει να προσκομίζεται για θεώρηση σε δημόσιο υπάλληλο κατάλληλα εξουσιοδοτημένο για το σκοπό αυτό.
2. Πριν από τη θεώρηση οποιασδήποτε σύμβασης ο δημόσιος υπάλληλος πρέπει :
  - α) να βεβαιώνεται ότι ο εργαζόμενος έχει δεχθεί ελεύθερα τη σύμβαση αυτή και ότι η συγκατάθεσή του ελήφθη χωρίς εξαναγκασμό ή παράνομη πίεση, απάτη ή πλάνη,
  - β) να επαληθεύει ότι :
    - i) η σύμβαση καταρτίστηκε σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους,
    - ii) οι όροι της σύμβασης είναι σύμφωνοι με τις νόμιμες διατάξεις,
    - iii) ο εργαζόμενος έλαβε τέλεια γνώση των όρων που περιέχονται στη σύμβαση πριν από την υπογραφή της ή την επιδοκιμασία της με άλλο τρόπο,
    - iv) τηρήθηκαν οι νόμιμες διατάξεις για ιατρική εξέταση του εργαζομένου
    - v) ο εργαζόμενος δηλώνει ότι είναι απαλλαγμένος από κάθε προηγούμενη δέσμευση.
3. Μία σύμβαση την οποία ο δημόσιος υπάλληλος αρνείται να θεωρήσει δεν διατηρεί παραπέρα την ισχύ της.
4. Μία σύμβαση που δεν υποβλήθηκε σε δημόσιο υπάλληλο για θεώρηση, δεν έχει υποχρεωτική ισχύ παρά μόνο για τη μέγιστη διάρκεια η οποία γίνεται δεκτή για τις μη έγγραφες συμβάσεις. Καθένα όμως από τα μέρη έχει το δικαίωμα να την υποβάλει για θεώρηση οποτεδήποτε πριν από τη λήξη της περιόδου για την οποία έχει συναφθεί.
5. Εάν η παράλειψη της θεώρησης οφείλεται στη θέληση ή στην αμέλεια του εργοδότη, ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να απευθυνθεί στη δημόσια αρχή για την ακύρωση της σύμβασης και να απαιτήσει αποζημίωση, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.
6. Κάθε σύμβαση πρέπει να καταχωρίζεται από την αρμόδια αρχή ή αντίγραφό της να κατατίθεται στην αρχή αυτή.
7. Η αρμόδια αρχή, οφείλει χορηγώντας στον εργαζόμενο αντίγραφο της σύμβασης ή βιβλιάριο εργασίας ή κάθε έγγραφο ή απόδειξη ισοδύναμη ή κάθε άλλο μέσο ίσης αξίας που αυτή θα κρίνει κατάλληλο, να λαμβάνει τα μέτρα που μπορεί να είναι αναγκαία για να κάνουν τον εργαζόμενο ικανό :
  - α) να αποδείξει την ύπαρξη και τους όρους της σύμβασης,
  - β) να επαληθεύσει οποτεδήποτε τους όρους της σύμβασης.

Άρθρο 7.

1. Κάθε εργαζόμενος που συνάπτει μία σύμβαση πρέπει να υποβάλλεται σε ιατρική εξέταση.
2. Κατά γενικό κανόνα, η ιατρική εξέταση και η σύνταξη ιατρικού πιστοποιητικού πρέπει να γίνονται πριν από τη θεώρηση της σύμβασης.
3. Στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η ιατρική εξέταση του εργαζομένου δεν μπόρεσε να γίνει πριν από τη θεώρηση της σύμβασης, το γεγονός αυτό πρέπει να σημειώνεται στη σύμβαση από το δημόσιο υπάλληλο που είναι επιφορτισμένος με τη θεώρηση, ενώ ο εργαζόμενος πρέπει να εξετάζεται με την πρώτη δυνατή ευκαιρία.

4. Η αρμόδια αρχή μπορεί να εξαιρεί από την υποχρέωση για ιατρική εξέταση τους εργαζομένους που υποχρεώνονται με τη σύμβαση :
- α) να απασχοληθούν σε αγροτικές επιχειρήσεις που δεν απασχολούν αριθμό εργαζομένων μεγαλύτερο από ένα περιορισμένο αριθμό ο οποίος καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις,
  - β) να απασχοληθούν σε περιοχές γειτονικές με την κατοικία τους :
- i) σε αγροτικές εργασίες,
  - ii) σε εργασίες μη αγροτικές όταν η αρμόδια αρχή έχει βεβαιωθεί ότι οι εργασίες αυτές δεν παρουσιάζουν έναν επικίνδυνο χαρακτήρα, και δεν είναι τέτοια η φύση τους που να μπορεί να βλάψει την υγεία των εργαζομένων.

Άρθρο 8.

- 1. Ένα ανήλικο άτομο του οποίου η ηλικία δεν συνάγεται ότι φθάνει από ένα ελάχιστο όριο που πρέπει να καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις, δεν μπορεί να προσληφθεί έγκυρα με σύμβαση.
- 2. Ένα ανήλικο άτομο του οποίου η ηλικία συνάγεται ότι φθάνει το ελάχιστο όριο αλλά είναι μικρότερη από ένα άλλο υψηλότερο όριο ηλικίας το οποίο πρέπει να καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις, δεν μπορεί να προσληφθεί έγκυρα με σύμβαση, εκτός εάν η σχετική εργασία του κατατάσσεται ανάμεσα στις απασχολήσεις που επιτρέπονται από την αρμόδια αρχή ως μη βλάπτουσες τη σωματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων.

Άρθρο 9.

Η μέγιστη διάρκεια υπηρεσίας που μπορεί να ορισθεί με σύμβαση, καθώς και η άδεια που πρέπει πιθανόν να χορηγείται κατά το διάστημα της υπηρεσίας που προβλέπεται από τη σύμβαση, πρέπει να ορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις.

Άρθρο 10.

- 1. Η μεταβίβαση κάθε σύμβασης από ένα εργοδότη σε άλλο πρέπει να υπόκειται στη συγκατάθεση του εργαζομένου και στην αναγραφή της μεταβίβασης αυτής πάνω στη σύμβαση από δημόσιο υπάλληλο κατάλληλα εξουσιοδοτημένο για το σκοπό αυτό.
  - 2. Πριν από την εγγραφή της μεταβίβασης πάνω στη σύμβαση, ο δημόσιος υπάλληλος πρέπει :
- α) να βεβαιώνεται ότι ο εργαζόμενος αυτός έχει δεχθεί ελεύθερα τη μεταβίβαση αυτή και ότι δόθηκε η συγκατάθεσή του χωρίς εξαναγκασμό ή παράνομη πίεση, απάτη ή πλάνη,
  - β) στις περιπτώσεις που καθορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις, να επαληθεύει ότι καλύπτονται οι ορισμοί του άρθρου 6 παρ. 2 εδαφ. β' της σύμβασης αυτής.

Άρθρο 11.

- 1. Κάθε σύμβαση πρέπει να τερματίζεται :
- α) με τη λήξη της προθεσμίας για την οποία έχει συναφθεί,
  - β) με το θάνατο του εργαζομένου, εάν συμβεί πριν από την εκπνοή της προθεσμίας

αυτής.

2. Η λήξη της σύμβασης εξαιτίας θανάτου του εργαζομένου δε θα πρέπει να επιφέρει καμία ζημιά στα νόμιμα δικαιώματα των κληρονόμων του ή των προσώπων που εξαρτώνται από αυτόν.

Άρθρο 12.

1. Εάν ο εργοδότης δεν μπορεί να εκπληρώσει τους όρους της σύμβασης ή αν ο εργαζόμενος δεν μπορεί να τις εκπληρώσει εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος, η σύμβαση μπορεί να λυθεί κάτω από όρους που καθορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν ορισμούς που να εξασφαλίζουν στην περίπτωση αυτή στον εργαζόμενο το δικαίωμα για κάθε μισθό που έχει ήδη δουλευτεί ή για κάθε χρηματικό ποσό που του οφείλεται ή για κάθε τυχόν επανόρθωση για ασθένεια, ατυχήματα, καθώς και το δικαίωμά του για επαναπατρισμό.
2. Κάθε σύμβαση μπορεί να λυθεί με κοινή συμφωνία των μερών που έχουν συμβληθεί κάτω από τους όρους που πρέπει να καθορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν ορισμούς :
  - α) που να εξασφαλίζουν τον εργαζόμενο από την απώλεια του δικαιωμάτος του για επαναπατρισμό, εκτός εάν ορίζει κάτι άλλο η συμφωνία που διαλύει τη σύμβαση,
  - β) που να υποχρεώνουν την αρμόδια αρχή να βεβαιώνεται :
    - i) ότι ο εργαζόμενος δέχθηκε ελεύθερα τη σύμβαση και ότι η συγκατάθεσή του δόθηκε χωρίς εξαναγκασμό ή παράνομη πίεση, απάτη ή πλάνη,
    - ii) ότι τα μέρη έχουν ξεκαθαρίσει όλες τις μεταξύ τους υποχρεώσεις.
3. Κάθε σύμβαση μπορεί να διαλύεται έπειτα από αίτηση καθενός από τα συμβαλλόμενα μέρη κάτω από όρους που πρέπει να καθορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν και ορισμούς που να καθορίζουν :
  - α) την προθεσμία προειδοποίησης που πρέπει ίσως να δίνεται από εκείνο το μέρος που θέλει να τερματίσει τη σύμβαση,
  - β) το δίκαιο διακανονισμό των χρηματικών και άλλων ζητημάτων που προκύπτουν από τη λύση (της σύμβασης) στα οποία συμπεριλαμβάνεται και το ζήτημα του επαναπατρισμού.
4. Η κακή μεταχείριση του εργαζομένου από τον εργοδότη πρέπει να αποτελεί μία από τις περιπτώσεις λύσης που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο.
5. Οι νόμιμες διατάξεις μπορούν να καθορίζουν και άλλες περιπτώσεις λύσης της σύμβασης καθώς και να προβλέπουν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η λύση αυτή, όταν γίνεται σύμφωνα με το άρθρο αυτό, πρέπει να υποβάλλεται στην έγκριση της αρμόδιας αρχής.

Άρθρο 13.

1. Κάθε εργαζόμενος που έχει κάνει σύμβαση και έχει μεταφερθεί στον τόπο της απασχόλησης από τον εργοδότη ή από κάθε άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του, πρέπει να έχει το δικαίωμα να επαναπατριστεί με έξοδα του εργοδότη μέχρι τον τόπο της καταγωγής του ή τον τόπο της πρόσληψής του ανάλογα με το αν ο πρώτος ή ο δεύτερος βρίσκεται πιο κοντά στον τόπο της απασχόλησής του στις ακόλουθες περιπτώσεις :

- α) με τη λήξη του χρόνου υπηρεσίας που έχει καθορισθεί στη σύμβαση,
  - β) αν λυθεί η σύμβαση από αδυναμία του εργοδότη να την εκτελέσει,
  - γ) αν λυθεί η σύμβαση από αδυναμία του εργαζομένου να την εκτελέσει εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος,
  - δ) αν λυθεί η σύμβαση με συμφωνία των μερών, εκτός εάν καθορίζει κάτι άλλο η συμφωνία αυτή,
  - ε) αν λυθεί η σύμβαση έπειτα από αίτηση του ενός από τα μέρη, εκτός από αντίθετη απόφαση της αρμόδιας αρχής.
2. Στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η οικογένεια του εργαζομένου έχει μεταφερθεί μέχρι τον τόπο της απασχόλησης από τον εργοδότη ή από κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του, η οικογένεια αυτή πρέπει να επαναπατριάζεται με έξοδα του εργοδότη σε όλες τις περιπτώσεις που επαναπατριάζεται και ο εργαζόμενος ή σε περίπτωση θανάτου του εργαζομένου.
3. Τα έξοδα επαναπατρισμού πρέπει να περιλαμβάνουν :
- α) τα έξοδα ταξιδιού και συντήρησης κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,
  - β) τα έξοδα συντήρησης για την περίοδο που τυχόν μεσολαβεί μεταξύ της ημέρας λήξης της σύμβασης και της ημέρας του επαναπατρισμού.
4. Ο εργοδότης δεν πρέπει να υποχρεώνεται να εξασφαλίζει τα έξοδα συντήρησης του εργαζομένου για το χρόνο κατά τον οποίο ο επαναπατρισμός του αναβληθεί :
- α) είτε με τη θέληση αυτού του ίδιου του εργαζομένου,
  - β) είτε για λόγους ανώτερης βίας, εκτός εάν ο εργοδότης είχε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει μέσα στο χρόνο αυτό τις υπηρεσίες του εργαζομένου, με το μισθό ο οποίος προβλεπόταν από τη σύμβαση που έληξε.
5. Αν ο εργοδότης δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του για επαναπατρισμό, οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να εκπληρώνονται από την αρμόδια αρχή.

Άρθρο 14.

Η αρμόδια αρχή μπορεί να εξαιρεί τον εργοδότη από τις υποχρεώσεις για ανάληψη των εξόδων επαναπατρισμού στις ακόλουθες περιπτώσεις :

- α) Όταν η αρμόδια αρχή βεβαιωθεί :
  - i) ότι ο εργαζόμενος με έγγραφη δήλωση ή με άλλο τρόπο έχει δηλώσει ότι δεν επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμά του για επαναπατρισμό,
  - ii) ότι ο εργαζόμενος έχει εγκατασταθεί μόνιμα στον τόπο της εργασίας ή κοντά σ' αυτόν, έπειτα από αίτησή του ή με τη συγκατάθεσή του,
- β) Όταν η αρμόδια αρχή βεβαιωθεί πως ο εργαζόμενος με τη θέλησή του δεν έχει ασκήσει το δικαίωμά του για επαναπατρισμό πριν από την εκπνοή μιας περιόδου που θα μπορούσε να ορισθεί από την ημερομηνία λήξης ή λύσης της σύμβασης,
- γ) Όταν η σύμβαση έχει λυθεί από την αρμόδια αρχή εξαιτίας ενός πταίσματος του εργαζομένου,
- δ) Όταν η σύμβαση έχει λυθεί για λόγο άλλο από την αδυναμία του εργαζομένου για εκτέλεσή της εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος και η αρμόδια αρχή έχει βεβαιωθεί :
  - i) ότι κατά τον καθορισμό των μισθών έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη πως ο εργαζόμενος πρέπει να πληρώσει ο ίδιος τα έξοδα επαναπατρισμού του,
  - ii) ότι ελήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα, είτε με την καθιέρωση μιας μικρής κράτησης ή

με κάθε άλλο σύστημα, για να επιτρέπουν στον εργαζόμενο να έχει τα απαραίτητα κεφάλαια για την πληρωμή των εξόδων επαναπατριsmού.

Άρθρο 15.

1. Ο εργοδότης πρέπει, όταν αυτό είναι δυνατό, να προβλέπει τη μεταφορά των εργαζομένων που πρέπει να επαναπατριστούν.
2. Η αρμόδια αρχή πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα, ώστε :
  - α) τα οχήματα ή πλοία που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά των εργαζομένων να είναι κατάλληλα για τέτοια μεταφορά, να έχουν καλές συνθήκες υγιεινής και να διαθέτουν επαρκή χώρο μεταφοράς,
  - β) να προβλέπονται κατάλληλες εγκαταστάσεις, όταν οι εργαζόμενοι είναι αναγκασμένοι να διανυκτερεύουν στη διαδρομή,
  - γ) η διάρκεια των καθημερινών σταθμεύσεων, όταν οι εργαζόμενοι πρέπει να καλύπτουν με τα πόδια μεγάλες αποστάσεις, να συμβιβάζεται με τη διατήρηση της υγείας τους και των δυνάμεών τους,
  - δ) να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζονται στους εργαζομένους επαρκείς ιατρικές φροντίδες και ευημερία (BIEN ETRE) όταν πρόκειται να καλυφθούν μεγάλες αποστάσεις.
3. Όταν οι εργαζόμενοι ταξιδεύουν σε ομάδες και πρόκειται να καλύψουν μακρινές αποστάσεις, πρέπει να συνοδεύονται από υπεύθυνο πρόσωπο.

Άρθρο 16.

1. Η πιο μεγάλη διάρκεια υπηρεσίας η οποία μπορεί να ορισθεί για κάθε σύμβαση που συνάπτεται με τη λήξη άλλης σύμβασης πρέπει να καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις. Παρόλα αυτά, κατά γενικό κανόνα, η πιο μεγάλη διάρκεια πρέπει να είναι μικρότερη από εκείνη που θα έχει ορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 της σύμβασης αυτής.
2. Όταν ο χρόνος υπηρεσίας που ορίζεται σε κάθε σύμβαση ανανέωσης και προστίθεται στο χρόνο που έχει περάσει ήδη με βάση τη σύμβαση που έληξε, έχει ως συνέπεια το χωρισμό του εργαζομένου από την οικογένειά του για χρόνο περισσότερο από δεκαοκτώ μήνες, ο εργαζόμενος αυτός δε θα πρέπει να αρχίζει την καινούργια περίοδο υπηρεσίας του που συμφωνήθηκε με τη νέα σύμβαση ανανέωσης, μέχρι να του δοθεί η ευκαιρία επιστροφής στο σπίτι του με έξοδα του εργοδότη. Παρόλα αυτά, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει παρέκκλιση από τη διάταξη αυτή, κάθε φορά που η τήρησή της είναι αδύνατη ή ανεπιθύμητη.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού, όλες οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων πρέπει να εφαρμόζονται στις συμβάσεις ανανέωσης. Η αρμόδια αρχή, όμως, μπορεί, εφόσον το κρίνει χρήσιμο, να εξαιρεί τις συμβάσεις αυτές από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 1 - 5 καθώς και του άρθρου 7.

Άρθρο 17.

1. Η αρμόδια αρχή, όταν είναι αναγκαίο, πρέπει να προβλέπει την εκτύπωση εντύπων που να περιέχουν περιληπτικά τις νόμιμες διατάξεις σχετικά με τις συμβάσεις,

στην επίσημη γλώσσα ή γλώσσες του ενδιαφερόμενου εδάφους, καθώς και σε γλώσσα γνωστή στους εργαζομένους και πρέπει να θέτει τις έντυπες αυτές περιλήψεις στη διάθεση των ενδιαφερόμενων εργοδοτών και εργαζομένων.

2. Όταν είναι αναγκαίο, ο εργοδότης πρέπει να υποχρεώνεται να τοιχοκολλεί σε εμφανή σημεία τις περιλήψεις αυτές, συνταγμένες σε γλώσσα γνωστή στους εργαζομένους.

Άρθρο 18.

Οι νόμιμες διατάξεις πρέπει να περιλαμβάνουν όρους κατάλληλους που να εξασφαλίζουν την προστασία του εργαζομένου στην περίπτωση που η σύμβαση έχει συναφθεί σε κάποιο έδαφος και έχει ως συνέπεια την απασχόληση του εργαζομένου σε άλλο έδαφος που υπάγεται σε διαφορετική διοίκηση.

Άρθρο 19.

Όταν μία σύμβαση που έχει συναφθεί σε κάποιο έδαφος (το οποίο στο εξής ονομάζουμε έδαφος προέλευσης) αφορά στην απασχόληση του εργαζομένου σε έδαφος που υπάγεται σε διαφορετική διοίκηση (το οποίο από εδώ και πέρα ονομάζεται έδαφος απασχόλησης), οι διατάξεις της σύμβασης αυτής πρέπει να εφαρμόζονται ως εξής :

- α) η θεώρηση της σύμβασης που επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 6 πρέπει να γίνεται από δημόσιο υπάλληλο του εδάφους προέλευσης πριν από την αναχώρηση του εργαζομένου από το έδαφος αυτό,
- β) τα μέτρα που επιβάλλονται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 6 πρέπει να λαμβάνονται από την αρμόδια αρχή του εδάφους προέλευσης,
- γ) η ιατρική εξέταση που επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 7 πρέπει να γίνεται το αργότερο στον τόπο της αναχώρησης του εργαζομένου από το έδαφος προέλευσης,
- δ) κάθε ανήλικο πρόσωπο, το οποίο δεν έχει το κατώτερο όριο ηλικίας το πιο υψηλό που καθορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις είτε του εδάφους προέλευσης είτε του εδάφους απασχόλησης, δεν μπορεί να συνάπτει έγκυρη σύμβαση εργασίας,
- ε) η αναγραφή από το δημόσιο υπάλληλο της μεταβίβασης πάνω στη σύμβαση, που επιβάλλεται από το άρθρο 10, πρέπει να γίνεται από υπάλληλο του εδάφους όπου ο εργαζόμενος συγκατατίθεται για τη μεταβίβαση,
- στ) ο χρόνος της υπηρεσίας τον οποίο ορίζει η σύμβαση δεν πρέπει να ξεπερνάει ούτε τη μεγαλύτερη διάρκεια που προσδιορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις του εδάφους προέλευσης, ούτε τη μεγαλύτερη διάρκεια που ορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις του εδάφους απασχόλησης,
- ζ) οι όροι, στους οποίους υπόκειται η λύση της σύμβασης, πρέπει να ορίζονται από τις νόμιμες διατάξεις του εδάφους απασχόλησης,
- η) εφόσον ο εργοδότης δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του ως προς τον επαναπατρισμό, πρέπει αυτές να εκπληρώνονται από την αρμόδια αρχή του εδάφους απασχόλησης,
- θ) η αρμόδια αρχή η οποία μπορεί να απαλλάξει τον εργοδότη από την υποχρέωση ανάληψης των εξόδων επαναπατρισμού πρέπει να είναι η αρμόδια αρχή του εδά-

- φους απασχόλησης,
- ι) οι αρμόδιες αρχές του εδάφους προέλευσης και του εδάφους απασχόλησης πρέπει να εξασφαλίζουν από κοινού την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 15,
  - ια) ο χρόνος υπηρεσίας που ορίζεται σε ανανεωμένη σύμβαση δεν πρέπει να ξεπερνάει ούτε τη μεγαλύτερη διάρκεια που προβλέπεται από τις νόμιμες διατάξεις του εδάφους προέλευσης, ούτε τη μεγαλύτερη διάρκεια που ορίζεται από τις νόμιμες διατάξεις του εδάφους απασχόλησης.
2. Όταν η σύμβαση δε βρίσκεται σε ισχύ ταυτόχρονα στο έδαφος προέλευσης και στο έδαφος απασχόλησης, οι κανόνες στους οποίους αναφέρεται η προηγούμενη παράγραφος, πρέπει να εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των διατάξεων που ακολουθούν :
- α) όταν η σύμβαση δε βρίσκεται σε ισχύ στο έδαφος της απασχόλησης, ο δημόσιος υπάλληλος του εδάφους προέλευσης δεν πρέπει να προβαίνει σε θεώρηση της σύμβασης εργασίας, αν προηγουμένως δε βεβαιωθεί ότι ο εργαζόμενος θα έχει στο έδαφος της απασχόλησης τα δικαιώματα και την προστασία που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 10-16 της σύμβασης είτε σύμφωνα με τις νόμιμες διατάξεις αυτού του εδάφους απασχόλησης, είτε σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης εργασίας,
  - β) όταν η σύμβαση δε βρίσκεται σε ισχύ στο έδαφος προέλευσης, τα σημεία που πρέπει να κανονίζονται από την αρμόδια αρχή του εδάφους προέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων α, β, και γ της παραγρ. 1 του άρθρου αυτού, θα ρυθμίζονται από την αρμόδια αρχή του εδάφους απασχόλησης, εκτός εάν η αρχή αυτή έχει βεβαιωθεί ότι έχουν ήδη ρυθμιστεί πραγματικά από την αρμόδια αρχή του εδάφους προέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της σύμβασης.
3. Οι αρμόδιες αρχές του εδάφους προέλευσης και του εδάφους απασχόλησης πρέπει, όταν αυτό είναι αναγκαίο ή επιθυμητό, να έρχονται σε συμφωνία για διακανονισμό των ζητημάτων κοινού συμφέροντος τα οποία μπορούν να τεθούν από την εφαρμογή της σύμβασης αυτής. Σε περίπτωση συμφωνίας αυτού του είδους, οι παραπάνω αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της παραγρ. 1 του άρθρου αυτού, όσον αφορά στις συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται σε έδαφος το οποίο έχει αποδεχθεί τη σχετική συμφωνία και αφορούν στην απασχόληση του εργαζομένου σε άλλο έδαφος το οποίο έχει αποδεχθεί επίσης τη συμφωνία αυτή.

Άρθρο 20.

1. Η σύμβαση αυτή δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις εργασίας που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη της ισχύος της σύμβασης πάνω στο έδαφος όπου εξετάζεται το ζήτημα για το αν αυτή είναι εφαρμόσιμη.

Άρθρο 21.

Οι επίσημες επικυρώσεις της σύμβασης αυτής ανακοινώνονται στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας από τον οποίο και καταχωρίζονται.

Άρθρο 22.

1. Όσον αφορά στα εδάφη, τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 35 του Καταστατικού

Χάρτη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, κάθε Μέλος της Οργάνωσης που επικυρώνει τη σύμβαση αυτή πρέπει να συνοδεύει την επικύρωσή του με δήλωση η οποία να γνωστοποιεί :

- α) τα εδάφη για τα οποία αναλαμβάνει την υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις της σύμβασης χωρίς τροποποιήσεις,
  - β) τα εδάφη για τα οποία αναλαμβάνει την υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις της σύμβασης με τροποποιήσεις και σε τι συνίστανται οι τροποποιήσεις αυτές,
  - γ) τα εδάφη στα οποία η σύμβαση είναι ανεφάρμοστη και στην περίπτωση αυτή, τους λόγους που την κάνουν ανεφάρμοστη,
  - δ) τα εδάφη για τα οποία επιφυλάσσεται να αποφασίσει.
2. Οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στα εδάφια α και β της πρώτης παραγράφου του άρθρου αυτού, θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της επικύρωσης και εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο.
3. Κάθε Μέλος μπορεί με νεότερη δήλωση, να παραιτείται συνολικά ή μερικά από τις επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν στην προηγούμενη δήλωσή του, σύμφωνα με τα εδάφια β, γ και δ της πρώτης παραγράφου του άρθρου αυτού.

Άρθρο 23.

1. Η σύμβαση αυτή δεσμεύει εκείνα μόνο τα Μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που την επικύρωσή τους έχει καταχωρίσει ο Γενικός Διευθυντής.
2. Η σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει δώδεκα μήνες μετά την καταχώριση από το Γενικό Διευθυντή των επικυρώσεων δύο Μελών.
3. Στη συνέχεια, η σύμβαση αυτή θα αρχίσει να ισχύει, για κάθε Μέλος, δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία καταχώρισης της επικύρωσής της.

Άρθρο 24.

1. Κάθε Μέλος που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση θα μπορεί να την καταγγείλει μετά τη λήξη περιόδου δέκα ετών από την ημερομηνία της αρχικής έναρξης ισχύος της, με πράξη που θα κοινοποιείται για καταχώριση στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας.
Η καταγγελία θα ισχύσει ένα χρόνο μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η καταχώρισή της.
2. Κάθε Μέλος που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση και δεν ασκήσει το δικαίωμα καταγγελίας που προβλέπεται σ' αυτό το άρθρο, μέσα σε ένα χρόνο από τη λήξη της δεκαετίας που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, θα δεσμεύεται για μια καινούργια δεκαετία και στη συνέχεια, θα μπορεί να καταγγείλει αυτή τη σύμβαση στο τέλος κάθε δεκαετίας και με τους όρους που προβλέπει αυτό το άρθρο.

Άρθρο 25.

1. Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας θα γνωστοποιεί στα Μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, την καταχώριση όλων των επικυρώσεων και των καταγγελιών που θα του κοινοποιούνται από τα Μέλη της Οργάνωσης, καθώς και την καταχώριση των δηλώσεων που έγιναν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 αυτής της σύμβασης.

2. Γνωστοποιώντας στα Μέλη της Οργάνωσης την καταχώριση της δεύτερης επικύρωσης που θα του έχει κοινοποιηθεί, ο Γενικός Διευθυντής θα επισημαίνει στα Μέλη της Οργάνωσης την ημερομηνία από την οποία θα αρχίσει να ισχύει η σύμβαση αυτή.

Άρθρο 26.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, κάθε φορά που θα το κρίνει αναγκαίο, θα υποβάλλει στη Γενική Συνδιάσκεψη έκθεση πάνω στην εφαρμογή αυτής της σύμβασης και θα εξετάζει αν πρέπει να εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη της Συνδιάσκεψης θέμα ολικής ή μερικής αναθεώρησής της.

Άρθρο 27.

1. Σε περίπτωση που η Συνδιάσκεψη ψηφίσει νέα σύμβαση που θα αναθεωρεί ολικά ή μερικά τη σύμβαση αυτή και εφόσον η νέα σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά :
  - α) η επικύρωση από ένα Μέλος της νέας αναθεωρητικής σύμβασης θα επιφέρει αυτοδίκαια και ανεξάρτητα από τις διατάξεις του παραπάνω άρθρου 24 την άμεση καταγγελία αυτής της σύμβασης, με την επιφύλαξη ότι θα έχει τεθεί σε ισχύ η νέα αναθεωρητική σύμβαση,
  - β) από την ημέρα που θα αρχίσει να ισχύει η νέα αναθεωρητική σύμβαση παύει η δυνατότητα για τα Μέλη να επικυρώσουν αυτή τη σύμβαση.
2. Η σύμβαση αυτή θα παραμείνει σε κάθε περίπτωση σε ισχύ, με τη σημερινή μορφή και περιεχόμενό της για τα Μέλη εκείνα που την έχουν επικυρώσει και δε θα επικυρώσουν την αναθεωρητική σύμβαση.

Άρθρο 28.

Το γαλλικό και το αγγλικό κείμενο αυτής της σύμβασης είναι εξίσου αυθεντικά .